

Η ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα ζητήματα τοῦ ἀ-
πισχόλησαν ἀνέκαθεν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν
ἀναμφισβητήτως εἶνε καὶ τὸ προκείμενον περὶ
ψυχῆς. Ἀρρήκτως συνδεδεμένον ἔσαει μετὰ τοῦ
περὶ Θεοῦ ἀπετέλεσαν τὴν πρώτην ξυνοριδα
τῶν αἰώνιων προβλημάτων. Ἐφ' ὅσον δὲ προ-
οδεύει ἡ ἀνθρωπότης ἐπὶ τοσοῦτον τὰ μεγαλο-
φρέστερα πνεύματα εὐρισκόμενα πρὸ ἀληθῶς
αἰωνίου μυστηρίου θὰ ἀναγκάζονται νὰ ὁμο-
λογοῦσι τὴν σμικρότητα τῶν ἔναντι τοῦ ἀπεί-
ρου, βροντοφωνοῦ τα «ἀγνοοῦμεν καὶ θὰ ἀ-
γνοοῦμεν». Ἡ πείρα τόσων αἰῶνων καθ' οὓς
κατηγλάισαν τὸ πνευματικὸν στερέωμα τὰ ἐκ-
λαμπρότερα πνεύματα, ἐράμιλλα πρὸς τὰ ὁποῖα
εἶνε, ὡς οἶμαι, ἀμφίβολον λίαν ἂν ἴδῃ πά-
λιν ἡ ἀνθρωπότης, πρέπει νὰ μᾶς πείσῃ τέλος
ὅτι μόνον δι' ἐνὸς μέσου εἶνε δυνατόν νὰ δοθῇ
ικανοποιητικὴ λύσις ἐν τῷ παρόντι τοῦλάχισ-
τον βίῳ, ὅσον ἀφορᾷ τὸ περὶ ψυχῆς καὶ τὰ
παρόμοια, ὑπὲρ τὴν ἡμετέραν κατάληψιν ζη-
τήματα, καὶ τοῦτ' ἔστιν ἡ πίστις πρὸς τὰς ὑπὸ
τοῦ Ἐσταυρωμένου ἀποκαλυφθείσας ἀληθεί-
ας. Ἡ πίστις εἶνε ὁ ὀφθαλμὸς τῆς ψυχῆς ὁ ἐ-
τάζων τὰ ἄδυτα τῶν μυστηρίων. Ἡ Ἀποκά-
λυψις δὲ ὁ λύχνος ὁ διαφωτίζων καὶ ποδηγε-
τῶν τὸν νοῦν εἰς τὰς δυνατὰς ἐρεῦνας, καὶ ὁδη-
γῶν εἰς τὴν ἀλήθειαν ἕως ὅτου ἀνατείλῃ ὁ
πνευματικὸς ἥλιος ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ ὅτε τὰ
πάντα τοῖς πᾶσι ἔσονται τελείως ἀποκεκαλυμ-
μένα. Δι' αὐτὸ προτιθέμενος νὰ πραγματευθῶ,
τὸ ἐπ' ἐμοί, τὸ μέγα καὶ πολύπλοκον περὶ ψυ-
χῆς ζήτημα θὰ ἔχω χωρῶν ἐν τῇ ἐκθέσει βάσιν
καὶ ὁδηγὸν ἐν παντὶ τὰς Γραφὰς καὶ διὰ τὴν
Κ. Δ. ἔστιν ὅτι δὲ καὶ ἐν παρόδῳ θὰ ἐπικα-
λοῦμαι τὰς γνώμας καὶ μάρτυρας τῶν ἔξω φι-
λοσόφων.

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΟΥΣΙΑ

Τὸ ἔτυμον τῆς λέξεως ὑπ' ἄλλων ἄλλως ἐρ-
μηνεύεται. Παραγομένη ἐκ τοῦ ρήματος ψύχω
λέγεται οὕτω κατὰ μὲν τοὺς πλείστους καὶ διὰ
τοὺς ὀπαδοὺς τῆς προϋπάξεως ὡς ψυγεῖσα,
κατὰ δὲ τὸν Μ. Ἀθανάσιον καὶ ἄλλους ὡς τὰ
ψυχρὰ θερμαίνουσα ὃ γίνεται καλῶς ἀντιλη-
πτὸν ἂν παραβάλω ἔμφυχον πρὸς νεκρὸν σῶ-
μα. Ἡ λέξις ψυχή ἐν τῇ Γραφῇ ἔχει πλείστας
σημασίας, ἐν δὲ τῇ Π. Δ. συνδέεται πρὸς τὸ

αἷμα (Γεν. 9,45) σημαίνει δὲ Ἴον ἀρχὴν τῆς
φυσικῆς ζωῆς π.χ. (Ἀποκ. 8,9) Ἴον ζωϊκὴν δύ-
ναμιν (Α. Θεσ. 5,23) Ἴον ἔμφυχον ἐπὶ ζώων
καὶ ἀνθρώπων (Πράξ. 2,41) Ἴον φυσικὴν ζωὴν
(Ματθ. 2,20) Ἴον ἔδραν φυσικῶν ὁρμῶν καὶ
αἰσθημάτων (Ματθ. 6,25 καὶ Ἰωάν. 12,27)
Ἴον ὡς φόρος τῶν πρὸς Θεὸν αἰσθημάτων εἶνε
δύναμις μέλλοντος καὶ παρόντος (Ματθ. 10,39
καὶ 28) Ἴον ὡς τι κεχωρισμένον τοῦ σώματος
καὶ καθ' αὐτὸ ζῶν (Πράξ. 2,27). Ἡ οὐσία αὐ-
τῆς παρ' ὅλας τὰς ἐρεῦνας τῶν μεγαλοφρεστέρων
πνευμάτων καὶ τὰς ἐκθαμβωτικὰς προό-
δους τῶν ἐπιστημῶν παραμένει τελείως ἄγνω-
στος. Τὸ αἶλον, ἀπλοῦν, αὐτοκίνητον, κ.λ.π.
εἶνε μόνον ἰδιότητες ταύτης. Κατὰ τὴν Γρα-
φὴν ἡ ψυχή παρίσταται ὡς θεῖον ἔμφυσημα,
καὶ ὄχι ἀπορροή εἰς τὸ προπλασθὲν σῶμα. Διὰ
τῆς εἰκόνας ταύτης, βεβαίως θέλει τῷ ἀμορφώ-
τῳ τότε λαῷ νὰ διαχωρίσῃ καλῶς τὴν ἔννοιαν
τῆς ψυχῆς τῆς τοῦ σώματος καὶ δείξῃ τὸ σῶμα
βάσιν καὶ προϋπόθεσιν αὐτῆς καὶ οὐχὶ δεσμο-
τήριον (Διαρχία). Ἴνα νοηθῇ πόσον παραπλα-
νᾶται τὸ ἀνθρ. πνεῦμα μὴ ἔχον ὁδηγὸν τὴν
πυξίδα τῆς πίστεως, παραθέτω γνώμας τινῶν
φιλοσόφων περὶ τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς. Οἱ Χαλ-
δαῖοι τὴν ἐθεώρουν ὡς πυροειδῆ. Ὁ Θαλῆς ὡς
αὐτοκίνητον οὐσίαν, ὁ Ἀναξιμένης ἀεροειδῆ ἔξ
οὔ καὶ πνεῦμα καλεῖται ὁ Παρμενίδης μεταξὺ
γῆς καὶ πυρός· ὁ Ξενοφάνης μεταξὺ γῆς καὶ
ὑδατος· ὁ Ἡράκλειτος ἀναθυμίασιν ὁ Ἴππων
ὑδωρ· ὁ Κριτίας αἷμα· ὁ Πυθαγόρας ἀριθμὸν
αὐτοκίνητον· ὁ Φιλόλαος ἁρμονίαν· ὁ Πλάτων
ἀπλὴν οὐσίαν πνεύματος δι' ἁρμονικοῦ ἀριθ-
μοῦ κινουμένην· ὁ Ἀριστοτέλης ἐντελέχειαν·
ὁ Εὐριπίδης αἰθέρα λεπτότατον· οἱ Στωϊκοὶ
μέρος τοῦ καθαρωτάτου πνεύματος ἐν ᾧ κινού-
μεθα καὶ σωματοειδῆ· ὁ Ἐπίκουρος ἄθροισμα
ἀτόμων σὺν θερμῷ τινι· ὁ Κικέρων ἐκ Θεοῦ·
ὁ Πλούταρχος ὄργανον Θεοῦ· ὁ Σενέκας μέρος
τῆς θ. οὐσίας. Οἱ θεῖοι τῆς Ἐκκλ. Πατέρες τῇ
Ἁγίᾳ Γραφῇ στοιχοῦντες ἐν τῇ διατυπώσει
χρῶνται ταῖς φράσεσι, λογική, ὡς ὁ Μέγ. Ἀ-
θανάσιος· ὁ δὲ Θεολόγος Γρηγόριος ποιητικῶς
λαμπρῶς περιγράφει ἐν ὀλίγοις οὕτω: Ψυχή δ'
ἐπιμίσχεται ἄστωρ, ἔκτοθεν εἰσπίπτουσα πλά-
σει χοῦς οἶδεν ὁ μίξας πῶς πρῶτον δ' ἔπνευσε κ'
εἰκόνα δῆσατο γαίῃ· ὁ Μ. Βασίλειος Οὐρανίαν·
ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας ζῶσαν καὶ νοεράν·
Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς τῷ βουλήματι τοῦ
Θεοῦ διὰ τῆς ζωτικῆς ἐμπνεύσεως ἀρρήτως καὶ
ἀγνώστως... ὁ Μ. Φώτιος διὰ τοῦ ἔμφυσηματος

προσεχώς δεδημιουργηται· ὁ Θεοδώρητος ἐκ μὴ ὄντων καὶ ἄλλοι ἄλλως.

ΥΠΑΡΞΙΣ ΚΑΙ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Ὁ ἄνθρωπος περικλείων ἐν ἑαυτῷ τὸν τε ὄρατὸν καὶ ἀόρατον κόσμον λίαν εὐφυῶς προσηγορεύθη ὑπὸ τῶν Πατέρων μικρόκοσμος. Ἡ ὑπαρξις τῆς ψυχῆς δὲν ἀποδεικνύεται ἀλλὰ θεωρεῖται ὡς δεδομένον ἐν τῇ Γραφῇ. Ἐπὶ τοῦ δεδομένου ἄλλως τε τούτου στηρίζεται καὶ δι' αὐτὸ ἐδόθη ἡ Ἀποκάλυψις ἐν γενικῇ ἐννοίᾳ δηλ. πρὸς σωτηρίαν ταύτης ἧς οὐδὲν ἄξιον ἀντάλλαγμα οὐδ' αὐτὸς ὁ ὅλος κόσμος, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Θεανθρώπου. Οἱ Πατέρες, οἱ μεγαλείτεροι φιλόσοφοι, ἡ καθολικὴ γνώμη παρ' ἅλασι τοῖς λαοῖς καὶ ταῖς ἐποχαῖς θεωρεῖ ἀμφισβήτητον τὴν ὑπαρξιν. Ἐπίσης ἡ καθ' ἡμέραν πείρα μᾶς πείθει περὶ αὐτοῦ, ἡ ἐνότης καὶ ταυτότης τῆς συνειδήσεως, ἡ αὐτενέργεια, αὐτοθυσία, ἐλευθερία, εὐθύνη, ἰδίᾳ ἀγαθοῦ, καλοῦ κτλ. Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν καταλείπουσι περὶ τῆς ὑπαρξεως ἢ μὴ ταύτης. Μόνοι οἱ ὑλισταὶ νόθα τῆς Ἀναγεννήσεως τέκνα, κυρίως ἡμφισβήτησαν τοῦτο, ἀφίσαντες ἐντελῶς ἐλεύθερον καὶ ἀγαλίνωτον τὸ πνεῦμά των μετὰ τὴν θραῦσιν τῶν δεσμῶν τοῦ πνευμ. σκότους τόσων αἰώνων. Οὗτοι ἐκλαμβάνοντες τὰ ψυχικὰ φαινόμενα ὡς σωματικὰς λειτουργίας, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὑποβιβάζουν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀλόγων ζώων καὶ κατὰ βαθμὸν μόνον ὑπερέχοντα, ἀλλὰ καὶ δὲν μᾶς ἐξηγοῦσι τόσα τρομερὰ προβλήματα ἅτινα ὀρθοῦνται ἀμέσως πρὸ αὐτῶν πρὸς λύσιν μετὰ τὴν ἄρνησιν τῆς ψυχῆς ὡς διαφόρου τῆς ὕλης, οὐσίας ὧν τινα προηγουμένως ἀνεφέραμεν. Ἡ θεωρία αὕτη εἶνε λογικῶς, ἐπιστημονικῶς, ἠθικῶς, καὶ κατὰ πάντα λόγον ἀσύστατος καὶ ἀπόβλητος. Λογικῶς ὕλη γογικευομένη εἶνε τι τρομερὰ ἀντιφάσκον! Ἐπιστημονικῶς δὲν ἐξηγεῖται π. γ. τὸ φαινόμενον τῆς ἀναισθησίας (π. γ. διὰ χλωροφορμίου) καθ' ἣν ἡ μὲν ψυχὴ ἐξακολουθεῖ νὰ διανοεῖται, κρίνει συλλογίζεται, τὸ δὲ σῶμα οὐδόλως αἰσθάνεται καὶ τὰς σκληροτέρας ἐγχειρήσεις, ὁ διχασμὸς δηλ. οὗτος τοῦ ἀνθρώπου. Πολὺ δὲ περισσότερον ἠθικῶς εἶνε ἀπορριπτέα ἡ θεωρία αὕτη, καθ' ὅτι τότε ποῦ καὶ πότε ἡ ἀνταμοιβὴ τῶν ἀγαθῶν καὶ τιμωρία τῶν κακῶν, ἐφ' ὅσον βλέπομεν ὅτι πολλάκις τούναντίον συμβαίνει δηλ. οἱ δίκαιοι πάσχουν καὶ τὰνάπαλιν; ποῦ καὶ πότε ἡ εὐθύνη καὶ ὁ καταλογισμὸς; διατι αἱ αὐτοθυσαὶ καὶ πῶς ἐξηγοῦνται; Μία καθολικὴ ἰδέα ἂν κατὰ τι ὑπῆρξεν ἐσφαλμένη (ὡς

π. γ. οἱ Κένταυροι) πάντοτε ὁμοῦς ἐνεῖχε καὶ ἀλήθειάν τινα. Τὸ τῶν ἀρχαίων νοῦς ὄρα καὶ νοῦς ἀκούει καὶ τὸ Β'. Κορ. 4,16 εἰ καὶ ὁ ἔσω ἄνθρωπος φθείρεται ἀλλ' ὁ ἔσω ἀνακαινίζεται ἡμέρα τῇ ἡμέρα..... εἶνε ρητὰ λίαν βαθυστόχαστα. Ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξιν τῆς μὴ συναντήσαντες αὐτὴν διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἢ τῆς ἀνατομικῆς μαχαίρας!! οἱ ἀγαθοί· δὲν τὴν εἶδον καὶ δὲν πιστεύουν τὴν ὑπαρξιν τῆς, ἀλλὰ ἄς μᾶς δεῖξουν τὸν πόνον, τὸ ἀγαθόν, τὸ λογικὸν ὧν τὴν ὑπαρξιν δὲν ἀμφισβητοῦν; Ἐὰν ὁ ἐγκέφαλος εἶνε ἡ αἰτία τῶν ψυχικῶν φαινομένων διατι μία ἰδέα μεταβάλλεται; ὑπάρχει ἡ αὕτη λογικὴ; οἱ ὀλιγώτερον τρώγοντες γέροντες διατι εἶνε σοφώτεροι; ἀνακαινιζομένης ἐντελῶς τῆς ὕλης καθ' ὄρισμένης περιόδου, διατι δὲν λησιμονοῦμεν τὰ πρότερα; Ἐπὶ τίνος κυττάρου καὶ πότε εἶχεν ἐντυπωθῆ ἡ ἰδέα τῆς Ἀμερικῆς, οἱ νόμοι ἔλξεως τοῦ Νεύτωνος, ἡ οἱ τοῦ Κεπλέρου ἢ Κεπερνίκου, ἢ τοῦ Γαλλιλαιου, ἢ ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν παρὰ Πλάτωνι κ.τ.λ.; Τίς ταξινομεῖ τὰ κύτταρα ἔχοντα τυπωμένας ἐντυπώσεις ὅπως παραχθῶσι κρίσεις καὶ συλλογισμοί; Πῶς ἐξηγοῦνται ἑκατοντάδες πειραμάτων (Φάρδελ, Ἄνδρελ, καθ' ἃς βλαπτομένου τοῦ ἐγκεφάλου, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐντελῶς ἐκλείποντος, νὰ διατηρῶνται σῶαι αἱ πνευματικαὶ ἐνέργειαι; Πῶς ἐξηγοῦν τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας τῆς ψυχῆς ὑπὸ νόμους ἀμετατρέπτους ὡς πάντα ταῦτα οἱ θελήσαντες νὰ καταρρίψωσι τὰ δόγματα προτείνουν πρὸς πίστιν ἕτερα πρὸς ἐδραῖωσιν τοῦ καταρρέοντος σαθροῦ οἰκοδομήματος. Ἴδου ἔως ποῦ φθάνει ἡ ἀγαλίνωτος φαντασία τοῦ ἀνθρώπου, νὰ προτείνῃ ὄνειρα ὡς δόγματα. Ὁ ἐγκέφαλος ἀπλοῦν ὄργανον τῆς ψυχῆς εἶνε μόνον καὶ μόνον. Καὶ ὅπως ὅταν παίξῃ τις καλῶς δὲν λέγομεν ὅτι τὸ ὄργανον ἀξίζει τὸν ἔπαινον, οὔτε ἂν τὸ ὄργανον εἶναι ἐφθαρμένον, ὅτι ὁ παίκτης δὲν παίξει καλῶς, οὕτως καὶ ἐνταῦθα. Ἐπίσης μωρὸν θὰ ἦτο νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ ἔμφυτος (καὶ ὄχι λογικὴ) σύνεσις τῶν ζώων ἦν ἔχουν πρὸς διαιώνισιν τοῦ εἶδους των νὰ ἐκληφθῆ ὁμοίᾳ τῇ τοῦ ἀνθρώπου λογικῇ, ἀφ' οὗ πολλαχῶς δείκνυται ὅτι οὔτε ἐν ἐπιγνώσει ἐργάζεται οὔτε τοῦ τέλους συνειδησιν ἔχει, ὡς λαμπρῶς ὁ μέγας φυσιοδίφης Κυβιέρος κατέδειξε, καθ' ὅτι ἔλλειπει ὅτε προφορικῶς καὶ ἐνδιάθετος λόγος = τὸ θεῖον τοῦτο ἐμφύσημα. Ἐπίσης φροῦδη ἀπεδείχθη ἡ πολύκροτος θεωρία τοῦ Δαρβίνου καὶ πρὸς τούτοις ἀρκοῦμαι νὰ ἀναφέρω μόνον

τὸ ὅτι τοῦ πλέον διανοουμένου πιθήκου τοῦ οὐρακοτάγκου ἢ διανοητικότης ἐν τῷ τέλει τῆς ἐφηβικῆς οὕτως εἶπειν ἡλικίας ἀρχεται νὰ ἐλαττοῦται καταπληκτικῶς!

(ἀκολουθεῖ)

ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ἡ κοινωνία μας νοσεῖ ἠθικῶς τρομερά. Ἡ νόσος αὕτη κινδυνεύει νὰ μεταβληθῇ εἰς ἠθικὴν γάγγραιναν ἂν μὴ ἐγκαίρως θεραπευθῇ διὰ καταλλήλων φαρμάκων. Καὶ ἰδιαιτέρως ὁ Ἑλληνισμὸς ὅστις ὑπῆρξεν πάντοτε ὁ φορεὺς τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ καὶ οἰοεὶ ὁ Προμηθεὺς τῆς ἀνθρωπότητος ἤδη διατελεῖ ἐν μαρασμῷ καταστάσει. Καρκινοβατοῦμεν καὶ ὑπὸ κοινωνικὴν καὶ ὑπὸ ἠθικὴν καὶ ὑπὸ θρησκευτικὴν ἔποψιν. Ὁσημέραι δυστυχῶς ἐκλείπουν τὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη καὶ αἱ μεγάλαι ἠθικαὶ ἀρχαὶ αἵτινες ἀνεκάθεν ἐδέρμαινον, ἐξωογόουν καὶ ἐπυρπλόουν τὰς καρδίας τοῦ λαοῦ!

Ἦδη ἐπικρατεῖ περὶ πάντων τούτων ἀτυχῶς ψυχρότης, ἀδιαφορία, καὶ ἀπογοήτευσίς, καὶ ἐπομένως πυκνὰ καὶ μελανὰ νέφη ὑψοῦνται ὑπὲρ τὸν ἐθνικὸν καὶ κοινωνικὸν ὄριζοντα. Πολλοὶ ὑποστηρίζουν ὅτι ἔθνη τινὰ βαίνουσι μοιραίως πρὸς τὸν θάνατον κατὰ τὸν νόμον τῆς ἀκμῆς καὶ παρακμῆς ὡς τὸ ὄργανικὸν σῶμα πᾶν ἐνοργάνων ὄντων. Ἀλλὰ ταῦτα δὲν εἶναι ἀληθῆ. Ἐφ' ὅσον τὰ ἔθνη στηρίζονται ἐπὶ ὑγιῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ὑψηλῶν ἰδεωδῶν οὐδέποτε γηράσκουν καὶ ποτὲ δὲν ἀποθνήσκουν οὔτε παρασύρονται ὑπὸ τοῦ χρόνου. Ἡ ἠθικὴ εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωὴ τῶν λαῶν καὶ τῶν κρατῶν. Ἡ ἠθικὴ ἐξευγενίζει καθαίρει λαμπρύνει, καθαρίζει τὰ ἔθνη, ἢ δὲ ἔλλειψις ταύτης μαρμαίρει ταῦτα καὶ τὰ ἄγει εἰς τὴν παρακμὴν καὶ τὸν θάνατον καὶ αἱ τοιαῦται κοινωνίαι παρομοιάζονται πρὸς κλώνους δένδρων ἀποκοπέντας ἐκ τοῦ λοιποῦ δένδρου καὶ κατακειμένους ἐπὶ γῆς ἄνευ ζωῆς καὶ χυμοῦ.

Ἄνευ τῆς μετὰ τῆς ἠθικῆς ἀναποσπαστῶς συνδεδεμένης θρησκείας ἐγείρεται τὸ ἀπαίσιον τοῦ ἐγωϊσμοῦ φάσμα καὶ τῶν προσωπικῶν συμφερόντων καὶ ἡ ἀδιαφορία πρὸς τὸ γενικὸν καλὸν καὶ ἀγαθόν. Αἱ ἀνῆθικαὶ ἀρχαὶ καὶ διδασκαλίαι καὶ ἀθητικοὶ ἐπομένως συντρίβουν οἴκους, διασπῶσι πόλεις, σείουν ἐκ θεμελίων τὰς κοινωνίας.

Ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς ταράσσει τὴν κοινωνικὴν γαλήνην, ἀλλ' ἢ ἀσέβεια παραλύει

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Θὰ ἤθελον νὰ ἔξῃ ὁ θαυμασῖος ὁ πάνσεπτος ὁ μέγας Ἀθανάσιος καὶ ἡ φωνὴ Του ὡς τις σάλπιγξ ἠχηρὰ ν' ἀντήχει πάλιν ἐν θαλάσῃ καὶ ξηρᾷ, "ὦ, ἤθελον σιγήσει τότ' ἐν ἀναρεῖ τῆς ἀληθείας οἱ ἐχθροὶ οἱ μαροῖ, ὡς, ὅταν λέων ἐν ἐρήμῳ βρυχηθῇ, εὐθύς τὰ ἄλλα ζῶα ἔχουν πτοηθῇ κ' ἢ θορυβώδης παύει τούτων ὠρυγῇ βαθεῖα δὲ τὴν διαδέχεται σιγῇ.

Θὰ ἤθελον νὰ ἔξῃ ὁ θαυμασῖος ὁ πάνσεπτος, ὁ μέγας Ἀθανάσιος καὶ νὰ ἐσφενδονῶντο πάλιν οἱ δεινοὶ ἐκ τῆς χειρὸς Του, οἱ πυρφόροι κερανοὶ; δι' ὧν τὸν γαῦρον "Ἀρειον κατέβαλε κ' εἰς κόνιν καὶ εἰς τέφραν τὸν μετέβαλε, μὲ τοὺς αὐτοὺς ἴν' ἀνθρακώση κεραυνοὺς τοὺς ἰοβόλους ὄφεις τοὺς σημερινοὺς, οὓς αἱ τοῦ "Ἄδου πύλ' ἀπαύστως ἐξεμοῦν, ἵνα τὴν Πίστιν τὴν ἀγίαν πολεμοῦν.

Θὰ ἤθελα νὰ ἔξῃ ὁ θαυμασῖος ὁ πάνσεπτος ὁ μέγας Ἀθανάσιος καὶ πάλιν νὰ ἐξέλαμπ' ἡ σοφία Του τὸ πῦρ τοῦ ζήλου του κ' ἡ εὐγλωττία Του καὶ νὰ ὠρθοῦτο πάλιν ἡ ἀνδρεία Του κ' ἡ ἀρραγῆς ἐκεῖνη καρδιά Του, ὡς βράχος ὃν κτυποῦν τὰ λάβρα κύματα, ἀλλὰ συντρίβοντ' εἰς ἀφρώδη θρύμματα, οὐδὲν τὸν βράχον τὸν ἀκλόνητον κλονεῖ, τοὺς τῶν κυμάτων ὠρυγμοὺς περιφρονεῖ.

Θὰ ἤθελον νὰ ἔξῃ ὁ θαυμασῖος ὁ πάνσεπτος, ὁ μέγας Ἀθανάσιος, τὸ θαῦμα τῶν αἰώνων. Τὸν ἐδώρησε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Χριστός, τὸν ὠρίσει κατὰ τοὺς χρόνους τρικυμίας φοβερᾶς πηδαλιούχου τῆς Νεῶς τῆς Ἰερᾶς, ὅτ' ἐκινδύνευε νὰ καταποντισθῇ καὶ ἡ Ὁρθοδοξία νὰ ἀφανισθῇ. Μεγαλουργῶς ἐνδόξως τὴν διηύθυνε κ' εἰς ἀσφαλῆ λιμένα τὴν κατηύθυνε.

ΧΡ. ΘΟΥΑΣ Γυμνασιάρχης

καὶ τελείως φρονεῖ τὰς κοινωνίας. Ὁ φανατισμὸς εἶναι καταγιγίς ταράττουσα καὶ ἀποσπῶσα μερικοὺς κλάδους τῶν δένδρων, ἀλλ' ἢ ἀσέβεια εἶναι κρυφία πληγὴ ἣτις κατατρώγει ταῦτα μέχρι τῆς ρίζης καὶ ἐπιφέρει ἀμέσως τὸν μαρασμὸν καὶ τὸν ἄλεθρον. Ἡ ἱστορία ἣτις κατὰ τὸν Κικέρωνα εἶναι αὐτόπτης τούτων μάρτυς, καὶ φῶς τῆς ἀληθείας, καὶ διδάσκαλος τοῦ βίου ἐπιμαρτυρεῖ ἀπτόως πάντα ταῦτα.

N. Π.

(ἀκολουθεῖ)